

Ελληνικό Ινστιτούτο Στρατηγικών Μελετών
Μηνιαία Αποτύπωση Μεταναστευτικού-Προσφυγικού
Αυγούστου 2020

Ερευνητική Ομάδα Μεταναστευτικού-Προσφυγικού (ΕΡ.Ο.ΜΕ.Π)
Σεπτέμβριος 2020

Περιεχόμενα

A. Εισαγωγικά.....	3
B. Γενική Εικόνα Μηνός.....	3
Γ. Πηγές Πληροφόρησης	3
Δ. Μηνιαία Τάση Φαινομένου	4
Κατάσταση στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου	4
Δομές Φιλοξενίας Ύπατης Αρμοστείας για του Πρόσφυγες.....	5
Στοιχεία Υπηρεσίας Ασύλου.....	7
Ανήλικοι Πρόσφυγες και Μετανάστες.....	8
Μεταναστευτικός – Προσφυγικός πληθυσμός στην Τουρκία	9
E. Πολιτικές και Στρατιωτικές εξελίξεις.....	10
Πολιτικές Εξελίξεις	10
Στρατιωτικές Εξελίξεις.....	11
ΣΤ. Οικονομικές Εξελίξεις.....	12
Z. Νομικές Εξελίξεις.....	13
Z1. Εξελίξεις στο εσωτερικό	13
1. Επιστροφές μεταναστών	13
2. Διαπίστωση ανηλικότητας	13
3. Μετεγκαταστάσεις ασυνόδευτων ανηλίκων	14
4. Μαζικά αιτήματα ασύλου από Τούρκους.....	14
5. Επιβεβαίωση της θεώρησης του μεταναστευτικού ως διεθνούς εγκλήματος εμπορίας ανθρώπων	14
6. Εγκλήματα μεταναστών και λαθροδιακινητών	15
Z2. Εξελίξεις στο εξωτερικό.....	16
Ευρωπαϊκή νομοθεσία	16
Μεγάλη Βρετανία.....	16
Ιταλία.....	16
Ερευνητική Ομάδα	17

A. Εισαγωγικά

Η παρούσα ανάλυση αποτελεί προϊόν της Ερευνητικής Ομάδας Μεταναστευτικού και Προσφυγικού Ζητήματος του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών Μελετών κι έχει ως αντικείμενο την συνοπτική αποτύπωση της εικόνας της του Μεταναστευτικού-Προσφυγικού ζητήματος, κατά τον μήνα **Αύγουστο 2020**.

B. Γενική Εικόνα Μηνός

Η Ελλάδα κατά την διάρκεια του Αυγούστου 2020, συνέχισε την λήψη μέτρων με σκοπό την ολιστική αντιμετώπιση (έλεγχος συνόρων, νομοθεσία, δομές κλπ) του προσφυγικού-μεταναστευτικού προβλήματος κινούμενη σε μια γραμμή προσεκτικής και σταδιακής αυστηροποίησης των μέτρων και διαδικασιών. Η προσπάθεια αποσυμφόρησης των νήσων του Ανατολικού Αιγαίου από πληθυσμούς αιτούντων άσυλο και μετανάστες, συνεχίζεται έστω και με αργούς ρυθμούς. Εξελίξεις στις Ελληνοτουρκικές σχέσεις και το πολιτικοστρατιωτικό περιβάλλον των χωρών προέλευσης των μεταναστευτικών πληθυσμών, ευνοούν την άσκηση αυστηρής πολιτικής στον έλεγχο των συνόρων της χώρας.

Γ. Πηγές Πληροφόρησης

Πρωτογενής πηγή για την εκπόνηση της παρούσας ανάλυσης συνιστούν τα ανοικτά στατιστικά στοιχεία του Εθνικού Συντονιστικού Κέντρου Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου (Ε.Σ.Κ.Ε.Σ.Μ.Α.)¹, της Ελληνικής Αστυνομίας², καθώς και του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου³. Επιπλέον, χρησιμοποιείται ως δευτερογενής πηγή πληροφόρησης, έγκριτη διεθνής και εγχώρια αρθρογραφία.

¹ <https://infocrisis.gov.gr/category/pliroforiaka-stoixeia/apotyposi-ikonas-sta-nisia/>

² http://www.astynomia.gr/index.php?option=ozo_content&lang=&perform=view&id=93710&Itemid=2443&lang=

³ <http://www.immigration.gov.gr/miniaia-statistika-stoixeia>

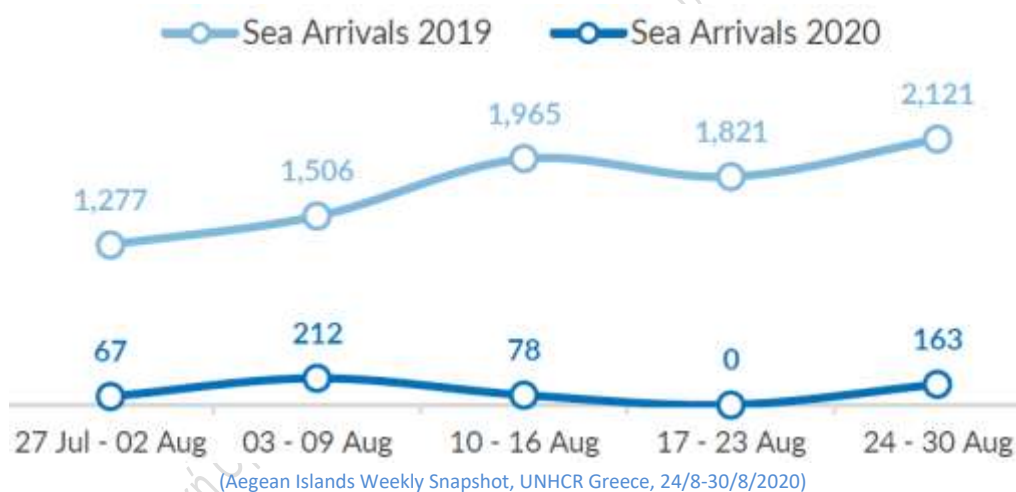
Δ. Μηνιαία Τάση Φαινομένου

Κατάσταση στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου

Οι νέοι είσοδοι παράνομα εισερχόμενων αλλοδαπών στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, για τον μήνα Αύγουστο 2020, ήταν 456 άτομα (173 άτομα στην Λέσβο, 48 άτομα στην Χίο, 31 άτομα στην Σάμο, 21 άτομα στην Κω και 183 άτομα σε άλλα νησιά της Δωδεκανήσου). Το σύνολο των 173 ατόμων που εισήλθαν στην Λέσβο, συνελήφθησαν σε τέσσερις συγκεκριμένες μέρες 4/8, 6/8, 8/8 και 12/8. Οι μετακινήσεις παράνομα εισερχομένων αλλοδαπών από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, προς την ελληνική ενδοχώρα για τον μήνα Αύγουστο 2020 ήταν 2.931 και με νησί προέλευσης, συγκεκριμένα ως ακολούθως⁴:

Μετακινήσεις παράνομα εισερχομένων αλλοδαπών από τα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου προς την ενδοχώρα τον Αύγουστο 2020					
Λέσβος	Χίος	Σάμος	Λέρος	Κως	Λοιπά Νησιά
1.817	241	180	282	182	229

(Εικόνες κατάστασης στο Ανατολικό Αιγαίο μηνός Αυγούστου 2020, Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου)

Οι διαμένοντες παράνομα εισερχόμενοι αλλοδαποί στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, την 31/8/2020⁵, ήταν συνολικά 27.576 άτομα, με το μεγαλύτερο ποσοστό εξ αυτών να βρίσκεται στις δομές φιλοξενίας της Λέσβου.

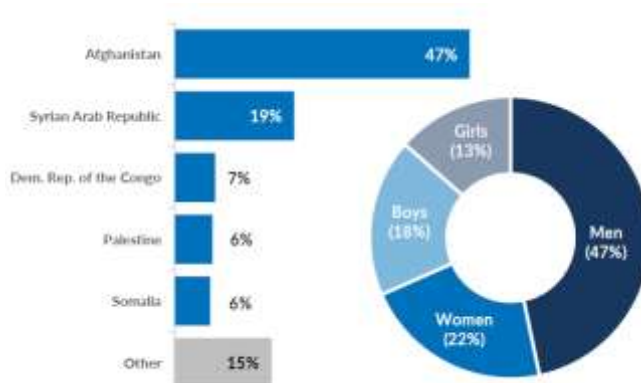
Διαμένοντες παράνομα εισερχόμενοι αλλοδαποί στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου την 31/8/2020					
Λέσβος	Χίος	Σάμος	Λέρος	Κως	Λοιπά Νησιά
14.802	4.025	5.218	1.241	2.069	221

(Εικόνες κατάστασης στο Ανατολικό Αιγαίο μηνός Αυγούστου 2020, Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου)

⁴ Εικόνες κατάστασης στο Ανατολικό Αιγαίο μηνός Ιουλίου 2020, Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου (Ε.Σ.Κ.Ε.Σ.Μ.Α.), ιστοσελίδα infocrisis.gov.gr.

⁵ Εικόνα της κατάστασης στο Ανατολικό Αιγαίο 31/8/2020, Εθνικό Συντονιστικό Κέντρο Ελέγχου Συνόρων, Μετανάστευσης και Ασύλου (Ε.Σ.Κ.Ε.Σ.Μ.Α.), ιστοσελίδα infocrisis.gov.gr.

Σύμφωνα με στοιχεία της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το μεγαλύτερο ποσοστό των διαμενόντων παράνομα εισερχόμενων αλλοδαπών, στα νησιά του Ανατολικού Αιγαίου, είναι υπήκοοι Αφγανιστάν, με τους υπηκόους Συρίας και Κονγκό να ακολουθούν. Το ποσοστό των ανήλικων αλλοδαπών είναι 31%⁶.

(Aegean Islands Weekly Snapshot, UNHCR Greece, 24/8-30/8/2020)

Δομές Φιλοξενίας Ύπατης Αρμοστείας για τον Πρόσφυγες

Στο πλαίσιο του προγράμματος ΕΣΤΙΑ, σε δομές φιλοξενίας της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, ανά την ελληνική επικράτεια, φιλοξενούνται την 31/8/2020, 22.118 μετανάστες και πρόσφυγες. Οι 16.054 είναι άτομα των οποίων εκκρεμεί η εξέταση αιτήματος ασύλου και οι 6.064 κατέχουν ήδη το καθεστώς πρόσφυγα. Το 54% των ατόμων αυτών, βρίσκεται σε δομές εντός της Αττικής, το 21% σε δομές της Κεντρικής Μακεδονίας και οι λοιπές σε δομές του οργανισμού στην Στερεά Ελλάδα, της Κρήτη, την Ήπειρο, το Αιγαίο, την Θεσσαλία και την Πελοπόννησο⁷.

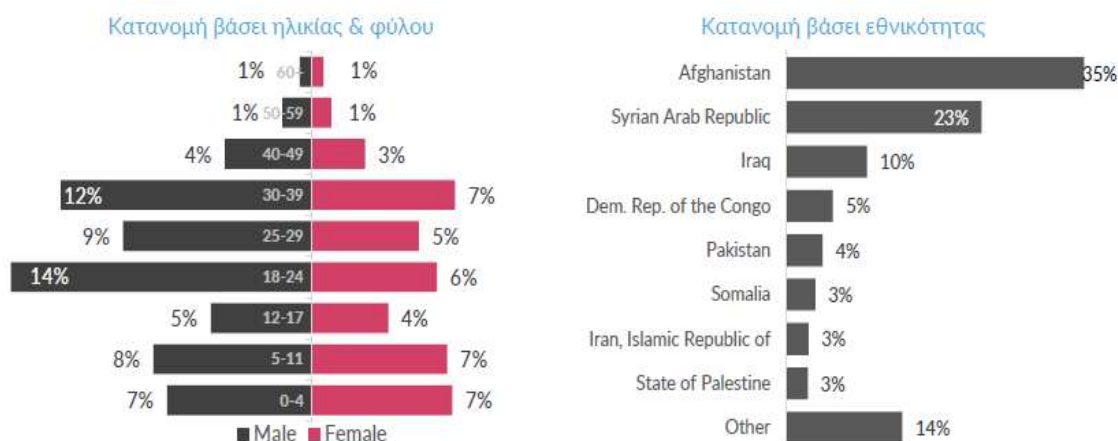

(Χωρική κατανομή προσφύγων και μεταναστών ESTIA Ιούλιος 2020)⁸

⁶ Aegean Islands Weekly Snapshot, UNHCR Greece, 24/8-30/8/2020.

⁷ Population breakdown in ESTIA Accommodation Scheme, UNHCR Greece, 31/8/2020.

⁸ Ενημερωτικό σημείωμα στέγασης ESTIA Ιούλιος 2020

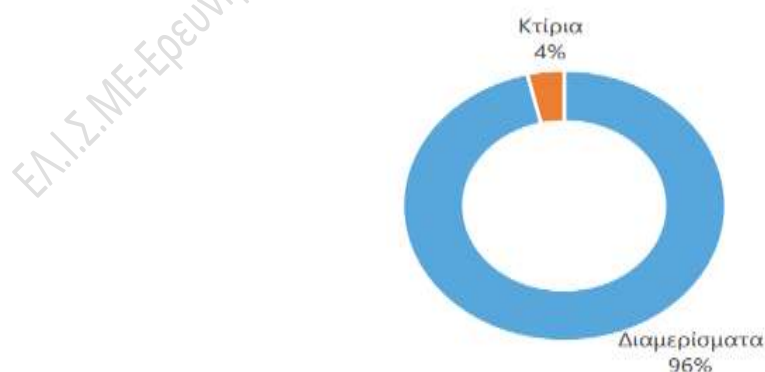
(Δημογραφικά στοιχεία προσφύγων και μεταναστών Ιούλιος 2020)⁹

Εκ των 22.118 προσφύγων και μεταναστών, οι 11.268 είναι ανήλικοι ηλικίας 4-17 ετών (27% αγόρια και 24% κορίτσια). Το 68% εξ αυτών έχει εγγραφεί και παρακολουθεί μαθήματα στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση¹⁰.

Η δυναμικότητα των δομών της Ύπατης Αρμοστείας, ανά την ελληνική επικράτεια, είναι 22.784 άτομα και είναι καλυμμένη κατά 97,1%¹¹.

Type	Units	Occupied units	Current places	Current population	Actual capacity	Occupancy rate
TOTAL PLACES - ISLANDS						
Apartments	346	302	1,756	1,492	1,669	89.4%
Total:	346	302	1,756	1,492	1,669	89.4%
TOTAL PLACES - MAINLAND						
Apartments	4,304	4,011	23,067	19,898	20,312	98.0%
Buildings	8	8	936	728	803	90.7%
Total:	4,312	4,019	24,003	20,626	21,115	97.7%

(ESTIA Accommodation Capacity Weekly Update)

(Είδος εγκατάστασης διαμονής ποσοστιαία κατανομή Ιούλιος 2020)

⁹ Ενημερωτικό σημείωμα στέγασης ESTIA Ιούλιος 2020

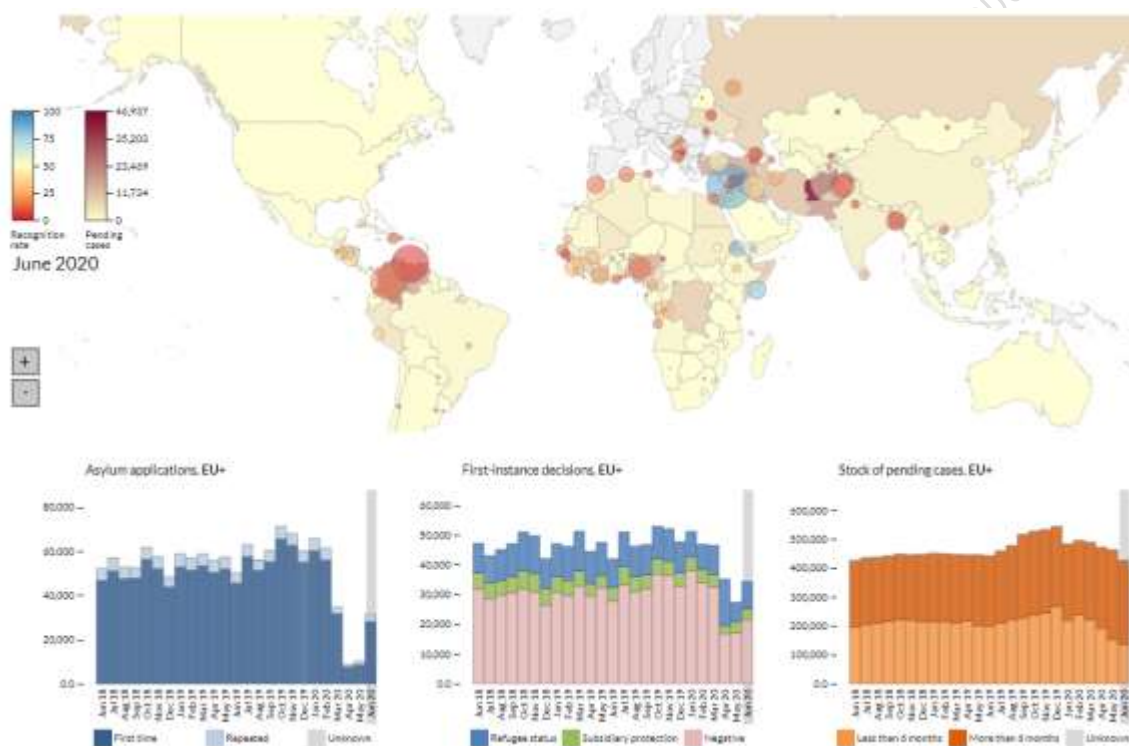
¹⁰ Population breakdown in ESTIA Accommodation Scheme, UNHCR Greece, 3187/2020.

¹¹ ESTIA Accommodation Capacity Weekly Update, UNHCR Greece, 31/8/2020.

Στοιχεία Υπηρεσίας Ασύλου

Η Ελληνική Υπηρεσία Ασύλου δεν έχει δημοσιοποιήσει στοιχεία για το άσυλο των μηνών Μάρτιος-Ιούνιος 2020. Η τελευταία επικαιροποίηση των στοιχείων αφορά τον Φεβρουάριο 2020, παράθεση των οποίων έγινε στην Μηνιαία Αποτύπωση του Απριλίου 2020.

Σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Ασύλου EASO σε στοιχεία που έχει δημοσιεύσει στην ιστοσελίδα του οργανισμού αναφέρει ότι κατά τον Ιούνιο 2020 υποβλήθηκαν στην Ευρωπαϊκή Ένωση 31.500 νέες αιτήσεις ασύλου, με το μεγαλύτερο ποσοστό αυτών, να προέρχεται από υπηκόους Συρίας, Αφγανιστάν, Βενεζουέλας και Κολομβίας. Κατά τον ίδιο μήνα, σε όλη την Ε.Ε., εκδόθηκαν 34.300 νέες αποφάσεις πρώτου βαθμού σε αιτήματα ασύλου, με το 37% αυτών των αποφάσεων να παρέχει άσυλο ή καθεστώς διεθνούς προστασίας στους αιτούντες¹².

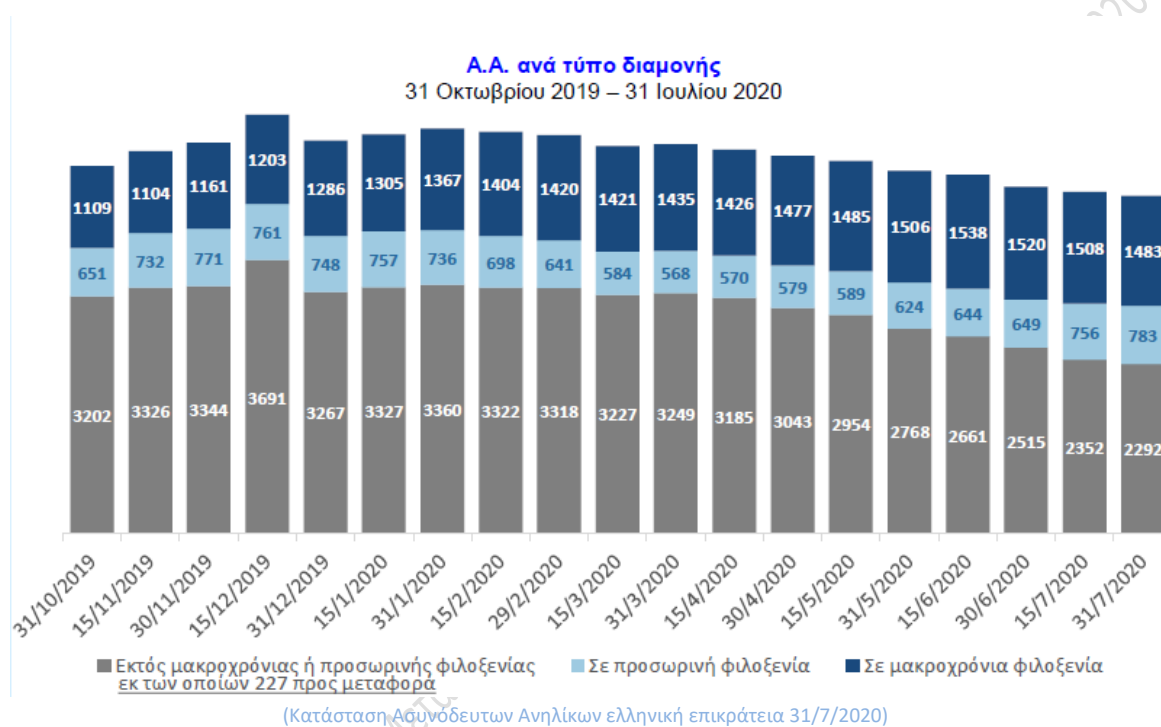

(Στατιστικά EASO με βαθμίδες ποσοτικής έντασης χωρών προέλευσης αιτούντων άσυλο)

¹² Δεδομένα αντλήθηκαν από την ιστοσελίδα του EASO την 2/9/2020.

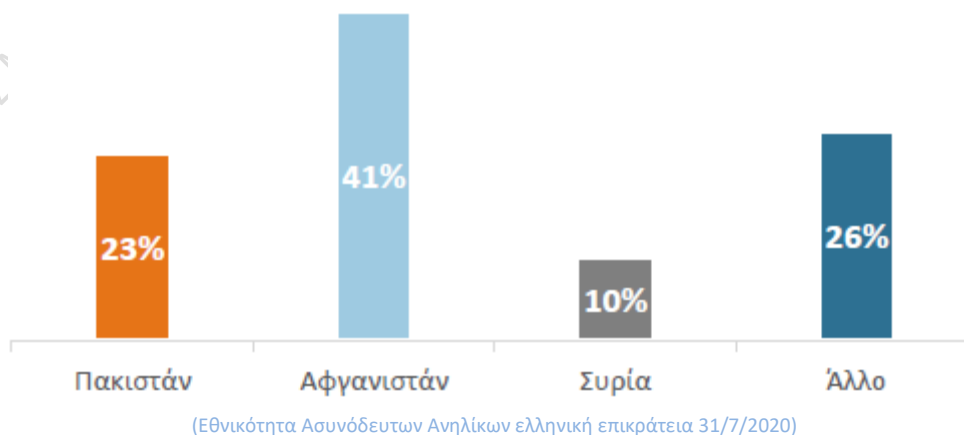
Ανήλικοι Πρόσφυγες και Μετανάστες

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Ιουλίου, του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στην Ελλάδα την 31/7/2020, βρίσκονται 2.266 ανήλικοι πρόσφυγες και μετανάστες που τελούν κάτω από το καθεστώς της μακροχρόνιας ή της προσωρινής φιλοξενίας. Από αυτούς οι 904 βρίσκονται σε Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης ανά την ελληνική επικράτεια, οι 193 βρίσκονται σε ειδικές δομές σε προστατευτική φύλαξη, οι 190 φιλοξενούνται σε ανοικτά κέντρα φιλοξενίας και οι 1005 βρίσκονται σε άτυπες δομές. Ο εκτιμώμενος αριθμός του συνόλου των ανηλικών προσφύγων και μεταναστών που βρίσκονται στην Ελλάδα είναι 4.558, εκ των οποίων το 93,1% αφορά ανήλικα αγόρια και το 6,9% αφορά ανήλικα κορίτσια¹³.

Εκτιμώμενος πληθυσμός A.A. ανά εθνικότητα

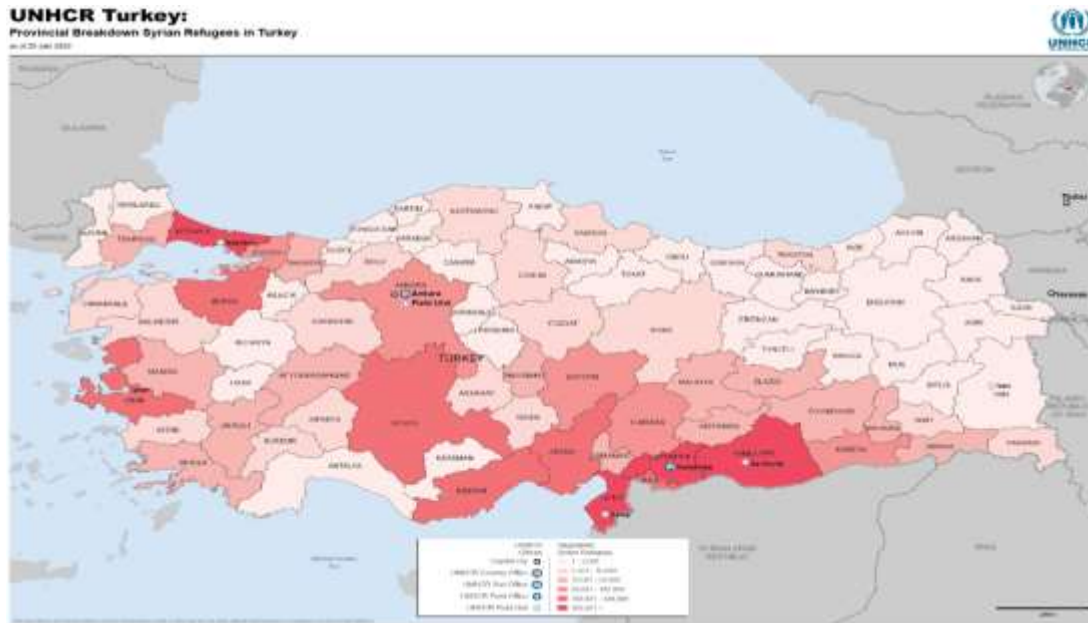
4558 A.A.

¹³ Επικαιροποιημένη κατάσταση Ασυνόδευτων Ανηλικών στην Ελλάδα, Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, 31/7/2020.

Μεταναστευτικός - Προσφυγικός πληθυσμός στην Τουρκία

Κατά τον μήνα Ιούλιο 2020, βρίσκονται σύμφωνα με στοιχεία της Υπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για του Πρόσφυγες, 3,6 εκατομμύρια σύριοι και 330 χιλιάδες άλλων υπηκοοτήτων πρόσφυγες και μετανάστες¹⁴. Η μεγαλύτερη ποσοτική συγκέντρωση σύριων υπηκόων στην τουρκική επικράτεια την 29/7/2020 εντοπίζεται στις επαρχίες της Κωνσταντινούπολης, του Γκαζιαντέπ, της Σανλιούρφα και του Χαταί.

(Provincial Breakdown Syrian Refugees in Turkey 29/7/2020, UNHCR)

(Provincial Breakdown Syrian Refugees in Turkey 29/7/2020, UNHCR)

¹⁴ Operational Update Turkey, UNHCR, July 2020.

Ε. Πολιτικές και Στρατιωτικές εξελίξεις

Οι περιφερειακές συγκρούσεις και η πανδημία του SARS-CoV-2 εξακολουθούν να είναι οι κύριοι διαμορφωτές των πολιτικοστρατιωτικών εξελίξεων του μεταναστευτικού ζητήματος. Στους ανωτέρω παράγοντες έρχεται να προστεθεί η έκρηξη στο λιμάνι της Βηρυτού, η οποία ενδέχεται μέσα στους επόμενους μήνες να επηρεάσει το μεταναστευτικό ζήτημα.

Πολιτικές Εξελίξεις

Οι ταξιδιωτικοί περιορισμοί λόγω της πανδημίας του SARS-CoV-2 που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ενημέρωση, εξακολούθησαν να βρίσκονται σε ισχύ μέχρι και το τέλος του Αυγούστου. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τα όμορα κράτη, οι αεροπορικές πτήσεις από Τουρκία και Βουλγαρία έχουν απαγορευτεί, ενώ οι πτήσεις από την Αλβανία και την Βόρεια Μακεδονία μπορούν να έχουν ως προορισμό μόνο τον Αερολιμένα Αθηνών. Οι ακτοπλοϊκές μεταφορές με την Τουρκία έχουν απαγορευτεί πλήρως. Τα χερσαία σύνορα έχουν κλείσει για όλες τις συνορεύουσες χώρες. Από τις ανωτέρω απαγορεύσεις, εξαιρούνται ορισμένες κατηγορίες μετακινήσεων, όπως για ομοεθνείς, Έλληνες πολίτες, καθώς και για αναγκαίες μετακινήσεις και μετακινήσεις αγαθών¹⁵.

Η φαινομενική αποκλιμάκωση της ελληνοτουρκικής κρίσης στα τέλη του προηγούμενου μήνα ανατράπηκε ριζικά, με κινήσεις κλιμάκωσης και από τις δύο πλευρές. Η Τουρκία, για τους λόγους που αναφέρθηκαν στην προηγούμενη ανάλυση, δεν έχει προβεί σε χρήση των μεταναστών-προσφύγων ως μέσο άσκησης γεωπολιτικής πίεσης. Με την ανακάλυψη όμως του εμβολίου για τον ιό, αναμένεται τους επόμενους μήνες η εξέλιξη σε αυτήν την κατάσταση και εάν τελικά η Τουρκία θα χρησιμοποιήσει και πάλι τους μετανάστες – πρόσφυγες ως όπλο¹⁶.

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν δύο ξεχωριστά περιστατικά, στις 6¹⁷ και τις 30¹⁸ Αυγούστου, όπου τούρκοι υπήκοοι, 49 τον αριθμό και από τα δύο περιστατικά, έφτασαν στις ακτές της Χίου, ζητώντας πολιτικό άσυλο από την Ελλάδα. Ο λόγος για τον οποίο ζήτησαν το πολιτικό άσυλο, σύμφωνα με δήλωσή τους, ήταν ότι βρίσκονταν υπό άδικη δίωξη από την κυβέρνηση της Τουρκίας. Ανάμεσα στους αιτούντες άσυλο βρίσκονται αστυνομικοί και τελωνιακοί υπάλληλοι.

Στις 4 Αυγούστου σημειώθηκε έκρηξη στο λιμάνι της Βηρυτού, πρωτεύουσα του Λιβάνου. Η έκρηξη προκλήθηκε από μία τεράστια ποσότητα νιτρικού αμμωνίου και ήταν τόσο ισχυρή που οδήγησε στη δημιουργία κρατήρα 124 μέτρων σε διάμετρο και 43 μέτρων σε βάθος. Μεγάλο μέρος της πόλης καταστράφηκε, ενώ η έκρηξη έγινε αισθητή μέχρι και την Κύπρο¹⁹.

Ο αριθμός των νεκρών ήταν σχετικά μικρός για το μέγεθος της έκρηξης, υπολογιζόμενος περί τα 190 άτομα, και τον πληθυσμό της πόλης, περί τα 2,5 εκατομμύρια άτομα. Παρόλα αυτά, η καταστροφή που η έκρηξη προκάλεσε σε κτήρια έχει οδηγήσει σε περίπου 300.000 εκτοπισθέντες, σύμφωνα με σχετική ανακοίνωση του κυβερνήτη της πόλης. Ακόμη, η έκρηξη κατέστρεψε έναν αριθμό από αποθήκες σιτηρών, γεγονός το οποίο ενδέχεται να οδηγήσει σε προβλήματα με την σίτιση του πληθυσμού. Η διεθνής κοινότητα και οι γειτονικές χώρες

¹⁵ «Protocol for Arrivals in Greece», ιστοσελίδα travel.gov.gr, 31/08/2020.

¹⁶ Ροή γεγονότων, ιστοσελίδα balkans.liveuamap.com.

¹⁷ «23 Turkish citizens fled to Greece», ιστοσελίδα infomigrants.net, 31/08/2020.

¹⁸ «Turks seeking political asylum from Erdogan regime arrive on Greek island», ιστοσελίδα greekcitytimes.com.

¹⁹ Ροή γεγονότων, ιστοσελίδα lebanon.liveuamap.com.

αντέδρασαν άμεσα για την παροχή καυσίμων, οικονομικής, ανθρωπιστικής και διασωστικής βοήθειας²⁰.

Το ουσιαστικό ζήτημα το οποίο έχει προκύψει και άπτεται του μεταναστευτικού έχει να κάνει με την διαχείριση των εκτοπισθέντων ατόμων. Συγκεκριμένα, εάν η κυβέρνηση του Λιβάνου δεν καταφέρει να εξασφαλίσει την επιβίωση των ατόμων αυτών σε συνδυασμό και με τη διεθνή συνδρομή που έχει λάβει, αυτά τα άτομα είναι πιθανό ότι θα εγκαταλείψουν την περιοχή, ή ακόμη και την χώρα, σε μία προσπάθεια να επιβιώσουν. Ο πιθανότερος αποδέκτης αυτών των ατόμων προβλέπεται να είναι οι χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του Ιουλίου και του Αυγούστου 2020, η Ελλάδα κατηγορείται ότι πραγματοποιεί παράνομες επαναπροωθήσεις προσφύγων και μεταναστών, που επιχειρούν να εισέλθουν παράτυπα στην ελληνική επικράτεια από την Τουρκία, μέσω των θαλάσσιων συνόρων στο Ανατολικό Αιγαίο. Από την εξέταση των δημοσιευμάτων αυτών, δεν προκύπτει ουδεμία απόδειξη διενέργειας επιχειρήσεων επαναπροωθήσεις προσφύγων και μεταναστών, από ουδεμία κρατική υπηρεσία του ελληνικού κράτους. Τα προβαλλόμενα από ορισμένα ΜΜΕ ως «αδιάσειστα στοιχεία» αφορούν μη τεκμηριωμένες μαρτυρίες και μεμονωμένα φωτογραφικά στιγμιότυπα ή video χωρίς καμία ένδειξη παράνομης ενέργειας εκ μέρους των ελληνικών σωμάτων ασφαλείας. Οι πηγές προέλευσης όλων αυτών των ανυπόστατων δημοσιευμάτων είναι μικρός αριθμός ΜΚΟ με διαφοροποιημένα κατά περίπτωση κίνητρα αλλά και ενδεχόμενη χειραγώγηση τους ή στην καλύτερη περίπτωση, παραπλάνηση τους εκ μέρους της τουρκικής πλευράς. Παρά το αβάσιμο των κατηγοριών απαιτείται η συνεχής ελληνική εγρήγορση αφενός αποφυγής δυσάρεστου επεισοδίου στις πραγματικά δύσκολες συνθήκες των επιχειρήσεων φύλαξης των θαλασσιών συνόρων αλλά και επιχειρήσεων έρευνας και διάσωσης και αφετέρου αξιόπιστης αντίκρουσης παρόμοιων ανυπόστατων δημοσιευμάτων. Η ελληνική προσπάθεια δεν θα πρέπει να εστιαστεί στην αντιμετώπιση ανάλογων δημοσιευμάτων αλλά στην προβολή των πραγματικών αιτίων και υποκινήτων αυτών προσπαθειών παραβίασης των ελληνικών συνόρων²¹.

Στρατιωτικές Εξελίξεις

Η κατάσταση στη Λιβύη φαίνεται να σταθεροποιείται για πρώτη φορά μετά από αρκετό καιρό. Συγκεκριμένα, από τις αρχές ακόμη του μήνα, δεν έχουν σημειωθεί μεγάλης κλίμακας πολεμικές επιχειρήσεις. Και οι δύο πλευρές, καθώς και οι εμπλεκόμενες εξωτερικές δυνάμεις, φαίνεται να έχουν επιδοθεί σε έναν διπλωματικό, παρά σε έναν στρατιωτικό, αγώνα. Στις 21 Αυγούστου υπήρξε συμφωνία μεταξύ των δύο μερών για την κατάπαυση του πυρός, με τον ΓΝΑνα ανακοινώνει ότι προτίθεται στην διεξαγωγή εκλογών την άνοιξη του επόμενου έτους²². Τα γεγονότα από την αρχή του μήνα, με την σταδιακή παύση ευρείας κλίμακας στρατιωτικών επιχειρήσεων, φαίνεται να προϊδέαζαν για την επερχόμενη κατάπαυση του πυρός.

Υπάρχει πρόταση από την πλευρά του ΓΝΑνα ορισθεί η πόλη της Σύρτης ως προσωρινή έδρα ενός νέου εθνικού συμβουλίου. Προς αυτόν τον σκοπό, έχει προτείνει την αποστρατικοποίηση της πόλης και των γύρω περιοχών και την ανάληψη καθηκόντων αστυνόμευσης από αστυνομικές δυνάμεις διαφόρων άλλων περιοχών της χώρας.²³

²⁰ «Beirut explosion death toll rises to 135 as 5.000 wounded: Live», ιστοσελίδα Aljazeera.com, 31/08/2020.

²¹ «Δημοσιεύματα για το Μεταναστευτικό», ιστοσελίδα elisme.gr, 6/9/2020.

²² «Libya crisis: Rival authorities announce ceasefire», ιστοσελίδα bbc.com, 31/08/2020.

²³ «Libya announces joint ceasefire, calls for elections», ιστοσελίδα rtworld.com, 31/08/2020.

Παρ' όλα αυτά, ο στρατιωτικός εξοπλισμός και οι ξένοι μισθοφόροι με τα οποία ενισχύθηκαν και οι δύο πλευρές εξακολουθούν να παραμένουν και μάλιστα να ενισχύονται. Υπάρχει δε επιδίωξη της Τουρκίας για να μονιμοποιηθούν στρατιωτικές βάσεις τις οποίες επανδρώνουν, ακόμη ανεπίσημα, στελέχη των τουρκικών Ενόπλων Δυνάμεων. Σε αυτό το ενδεχόμενο, όπως είναι φυσικό, ο LNAαντιτίθεται σθεναρά. Πέραν όμως από την αντίθεση του LNA, συνεχίζουν να υπάρχουν διαμαρτυρίες από τους κατοίκους της Τρίπολης για την απομάκρυνση των μισθοφορικών δυνάμεων.

Η γεωγραφική εικόνα της χώρας φαίνεται να είναι ίδια με εκείνη του προηγούμενου μήνα, χωρίς να υπάρχει κατάληψη αντίπαλων εδαφών από καμία από τις δύο πλευρές. Παρ' όλα αυτά, οι δυνάμεις του LNAανακοίνωσαν ότι κατέλαβαν ορισμένες περιοχές που είχαν απολέσει τους προηγούμενους μήνες, πληροφορία την οποία διέψευσε ο GNA²⁴.

Η κατάσταση στη Συρία παραμένει σε μεγάλο βαθμό αμετάβλητη σε σχέση με τους προηγούμενους μήνες. Οι κυριότερες συγκρούσεις σημειώνονται γύρω από την περιοχή του Idlib, χωρίς όμως να υπάρχει κάποια μεταβολή στο μέτωπο.

Στις νότιες περιοχές οι οποίες ελέγχονται από το SDF σημειώθηκαν στις αρχές του μήνα συγκρούσεις μεταξύ των δυνάμεων του SDF, των τοπικών φυλών, του ISISκαι φιλοκυβερνητικών δυνάμεων. Θύλακες του ISIS φαίνεται να εκμεταλλεύονται την γενικότερη αναταραχή για να πραγματοποιήσουν επιθέσεις τόσο στην συγκεκριμένη περιοχή, όσο και στο σύνολο της συριακής επικράτειας, καθώς και για να προωθήσουν προπαγανδιστικά μηνύματα. Στα νοτιοδυτικά της χώρας, και συγκεκριμένα στη περιοχή που ελέγχεται από τις Ισραηλινές δυνάμεις, σημειώθηκαν καθ' όλη τη διάρκεια του μήνα επιθέσεις εναντίων του ισραηλινού τείχους²⁵.

ΣΤ. Οικονομικές Εξελίξεις

Ο Αύγουστος του 2020 είναι ένας ακόμη μήνας που είχε έντονο οικονομικό ενδιαφέρον. Η λήψη μέτρων για την πρόληψη της εξάπλωσης του κορωνοϊού²⁶ είναι μια διεθνής τάση πολιτικής, την οποία ακολούθησε και η ελληνική πολιτεία.

Σε αντίθεση με τον οικονομικό τομέα του τουρισμού, ο βιομηχανικός κλάδος της παραγωγής φαρμάκων στην Ελλάδα, ακολουθεί πορεία ανάπτυξης και μεγέθυνσης. Η ανάπτυξης τέτοιων κλάδων της οικονομίας, με αφορμή την υγειονομική κρίση του κορωνοϊού, μπορεί να ευνοήσει τις συνθήκες για την αντιστροφή του «brain drain» και την μείωση της μετανάστευσης ελλήνων νέων επιστημόνων στο εξωτερικό. Η SIEMENS εταιρεία πρωτοπόρος δείχνει την σημασία που δείχνει σε στρατηγική επέκταση²⁷ των δραστηριοτήτων της, στο τομέα του φαρμάκου.

Την ίδια ώρα, στον τραπεζικό τομέα παρατηρούμε την προσπάθεια διάσπασης της Τράπεζας Πειραιώς²⁸, γεγονός που θα μπορούσε να λειτουργήσει ευνοϊκά στην χρηματοδότηση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στον πρωτογενή τομέα παραγωγής της χώρας, τομέα του οποίου την χρηματοδότηση έχει ουσιαστικά «κληρονομήσει» η τράπεζα μετά την εξαγορά της

²⁴ Ροή γεγονότων, ιστοσελίδα libya.liveuamap.com.

²⁵ Ροή γεγονότων, ιστοσελίδα syria.liveuamap.com.

²⁶ «Αδειασαν οι μεσογειακές χώρες από τουρίστες», ιστοσελίδα naftemporiki.gr, 27/8/2020.

²⁷ «Varian sold to Siemens Healthineers in \$16.4B all-cash deal, ιστοσελίδα medtechdive.com, 3/8/2020.

²⁸ «Τράπεζα Πειραιώς: Πράσινο φως στο σχέδιο διάσπασης της τράπεζας», ιστοσελίδα news247.gr, 31/8/2020.

Αγροτικής Τράπεζας. Εξελίξεις σας αυτή, θα μπορούσε να διαμορφώσει νέα δυναμική στην παραγωγή, σε έναν τομέα που κατά κόρον αξιοποιεί ως εργατικό δυναμικό, εποχικούς μετανάστες από βαλκανικές χώρες όπως η Αλβανία.

Ως προς τον δευτερογενή τομέα παραγωγής, παρατηρούμε διάθεση κινεζικών εταιριών, κυρίως του ενεργειακού τομέα, να επενδύσουν σε υποδομές ενέργειας και μεταφορών στην Ελλάδα²⁹. Το γεγονός αυτό αποτελεί άλλον έναν παράγοντα που θα μπορούσε να βοηθήσει στην ανάκαμψη της οικονομίας, την αντιστροφή του «brain drain» αλλά και να δημιουργήσει μια ενδεχόμενη αιτία τριβών με τις ΗΠΑ αν οι κινεζικές επενδύσεις κατευθυνθούν σε ευαίσθητους τομείς ή υπερβούν ορισμένα όρια.

Κλείνοντας σημαντική εξέλιξη είναι ο περιορισμός της έκτασης του προγράμματος ESTIA II, ο οποίος συνδυαστικά με την απότομη συρρίκνωση της αγοράς της βραχυχρόνιας μίσθωσης ανοίγει το δρόμο για μείωση του κόστους κατοικίας των Ελλήνων πολιτών, που δοκιμάστηκαν τα τελευταία έτη, από τα ιδιαίτερα υψηλά κόστη κατοικίας, ιδιαίτερα στα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας³⁰.

Z. Νομικές Εξελίξεις

Z1. Εξελίξεις στο εσωτερικό

Η αποτελεσματική φύλαξη των ελληνικών συνόρων επιβεβαιώνεται για ακόμη έναν μήνα. Οι μεταναστευτικές ροές που προέρχονται από την Τουρκία έχουν ανασχεθεί.

1. Επιστροφές μεταναστών

Στις 6 Αυγούστου πραγματοποιήθηκε πτήση επαναπατρισμού 140 Ιρακινών, κατ' εφαρμογή του προγράμματος εθελούσιων επιστροφών. Υπενθυμίζουμε ότι το πρόγραμμα αφορά τους ευρισκόμενους στα νησιά και εισελθόντες πριν την 1^η Ιανουαρίου 2020 μετανάστες.

Διακηρυγμένος στόχος του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου είναι μέχρι το τέλος του 2020 να έχουν επιστραφεί 10.000 μετανάστες. Ήδη εντός ολίγων μηνών (Μάρτιο-Ιούλιο) έχουν επιστραφεί 3.600 μετανάστες, ήτοι το 37% όσων καταγράφηκαν στην Ελλάδα το 2020.

Επίσης, το α' εξάμηνο του 2020 πραγματοποιήθηκαν 1.343 αναγκαστικές απελάσεις μεταναστών προς τρίτες χώρες, βάσει συμφωνιών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αλλά και διμερών συμφωνιών της χώρας μας. Τον Ιούλιο, έπειτα από παύση αρκετών μηνών, πραγματοποιήθηκε η επιστροφή 30 Πακιστανών³¹.

2. Διαπίστωση ανηλικότητας

Τη δυνατότητα διαπίστωσης της ανηλικότητας των αιτούντων διεθνή προστασία στα έξι Κέντρα Υποδοχής και Ταυτοποίησης και σε όλες τις δομές φιλοξενίας που υπάρχουν ανά την επικράτεια, προβλέπει η απόφαση των Υπουργών Υγείας και Μετανάστευσης και Ασύλου. Η διαπίστωση της ηλικίας πραγματοποιείται από το Κλιμάκιο Ιατρικού Ελέγχου και Ψυχοκοινωνικής Υποστήριξης του Κέντρου Υποδοχής και Ταυτοποίησης ή της Δομής Προσωρινής Υποδοχής ή Φιλοξενίας πολιτών τρίτων χωρών ή ανιθαγενών που έχουν αιτηθεί

²⁹ «Κινεζικές επενδύσεις στον δρόμο για την Ελλάδα», ιστοσελίδα naftemporiki.gr, 17/8/2020.

³⁰ «Το Airbnb πέθανε. Ζήτω τα φοιτητικά νοίκια. Οδηγός για αναζήτηση. Μεγάλες ευκαιρίες.», ιστοσελίδα newsit.gr, 31/8/2020.

³¹ «Η μεγάλη έξοδος των μεταναστών: 10.000 επιστροφές το 2020», ιστοσελίδα eleftherostypos.gr, 2/8/2020.

διεθνή προστασία, όπου φιλοξενείται ο υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, ή των Κινητών Μονάδων Υποδοχής και Ταυτοποίησης. Η παραπομπή γίνεται με κριτήριο την ευχερέστερη, ακριβέστερη και ταχύτερη διαπίστωση της ηλικίας. Σύμφωνα με την απόφαση, οι γνωματεύσεις, τα αποτελέσματα των εξετάσεων και η διοικητική πράξη προσδιορισμού της ηλικίας κοινοποιούνται στον υπήκοο τρίτης χώρας ή ανιθαγενή, ο οποίος, εφόσον θίγεται από αυτή, μπορεί μέσα σε χρονικό διάστημα δεκαπέντε (15) ημερών από την κοινοποίησή της να ασκήσει προσφυγή κατ' αυτής ενώπιον του οργάνου που την εξέδωσε.

Ο Υπουργός Μετανάστευσης & Ασύλου κ Νότης Μηταράκης δήλωσε: «Η προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων είναι ιδιαίτερα σημαντική προτεραιότητα για την Ευρώπη και τη χώρα μας. Για τη βέλτιστη προστασία είναι απαραίτητη η εξακρίβωση της πραγματικής ηλικίας του αιτούντος, ώστε να αποφεύγονται περιπτώσεις καταχρηστικής χρήσης των σχετικών προγραμμάτων»³².

3. Μετεγκαταστάσεις ασυνόδευτων ανηλίκων

Στις 21/8 ξεκίνησε η μετεγκατάσταση των συνολικά 350 ασυνόδευτων ανηλίκων μεταναστών στην Γαλλία και η αρχή έγινε με 16 εξ αυτών. Πρόκειται για ακόμη μία αποστολή που πραγματοποιείται κατ' εφαρμογή του προγράμματος μετεγκατάστασης 1.600 ασυνόδευτων ανηλίκων σε χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο πλαίσιο της αρχής της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης. Επιπλέον, η Γαλλία έχει δεσμευτεί να υποδεχτεί πέραν των 350 ασυνόδευτων ανηλίκων και οικογένειες αιτούντων άσυλο, ο συνολικός αριθμός των οποίων είναι 400 άτομα³³.

Ζήτημα έχει δημιουργηθεί με την στάση της γερμανικής κυβέρνησης η οποία είχε διακηρύξει την βούλησή της να παραλάβει εκατοντάδες ασυνόδευτους ανηλικούς από τους καταυλισμούς μεταναστών στην Ελλάδα. Φαίνεται τελικά ότι δεν θα αρθεί στο ύψος των περιστάσεων, καθώς μέχρι σήμερα έχει παραλάβει λιγότερους από 73, ενώ συγχρόνως θέτει και περιορισμούς ως προς τις παραλαβές³⁴.

4. Μαζικά αιτήματα ασύλου από Τούρκους

Στις 6/8 αποβιβάστηκαν στη Χίο 23 Τούρκοι πολίτες, μεταξύ αυτών και παιδιά, ζητώντας πολιτικό άσυλο στην Ελλάδα. Ισχυρίστηκαν ότι διώκονται από το καθεστώς Ερντογάν. Μεταφέρθηκαν για προληπτικούς λόγους σε δομή καραντίνας έως ότου εξεταστούν τα αιτήματά τους³⁵. Ανάμεσά τους υπάρχουν και άτομα που υπηρετούν στις αρχές ασφαλείας της Τουρκίας³⁶.

Επιπροσθέτως, στις 29/8, άλλοι 26 Τούρκοι αποβιβάστηκαν στη Χίο ζητώντας άσυλο. Και αυτοί ισχυρίζονται ότι τυγχάνουν διωκόμενοι από το καθεστώς Ερντογάν. Οι περισσότεροι εξ αυτών είναι εκπαιδευτικοί³⁷.

5. Επιβεβαίωση της θεώρησης του μεταναστευτικού ως διεθνούς εγκλήματος εμπορίας ανθρώπων

Η Μεγάλη Βρετανία έχει αρχίσει να αποτελεί ελκυστικό προορισμό μεταναστών οι οποίοι προέρχονται από την Γαλλία. Ήδη από τις αρχές του έτους περίπου 4.000 μετανάστες έχουν

³² <https://www.facebook.com/migrationgovgr/posts/188253442717531>

³³ «Μεταναστευτικό: Ξεκίνησε η μετεγκατάσταση 350 ανηλίκων στη Γαλλία», ιστοσελίδα thepresident.gr, 21/8/2020.

³⁴ «Η κοροϊδία της γερμανικής κυβέρνησης με τα ασυνόδευτα προσφυγόπουλα», ιστοσελίδα lifo.gr, 3/8/2020.

³⁵ «Στη Χίο 23 τούρκοι πολίτες – ζητούν πολιτικό άσυλο», ιστοσελίδα tonima.gr, 6/8/2020.

³⁶ «Αυτό είναι το σκάφος που μετέφερε τους 23 τούρκους στην Ελλάδα», ιστοσελίδα skai.gr, 18/8/2020.

³⁷ «Πολιτικό άσυλο ζητούν 26 τούρκοι που έφτασαν στην Χίο με αλιευτικά σκάφη», ιστοσελίδα protothema.gr, 29/8/2020.

προσεγγίσει τις βρετανικές ακτές. Για την αντιμετώπιση αυτού του κύματος ο Βρετανός Πρωθυπουργός δήλωσε ότι δεσμεύεται να εργαστεί «από κοινού με τη γαλλική κυβέρνηση» προκειμένου να πλήξει «τα εγκληματικά δίκτυα που είναι υπεύθυνα για τη μεταφορά παράτυπων μεταναστών»³⁸.

Έτσι αναγνωρίζεται και δημοσίως από την Μεγάλη Βρετανία η εγκληματική διάσταση του μεταναστευτικού προβλήματος.

Στις 17/8 παρατηρήθηκε το φαινόμενο ΜΚΟ να συνεργάζεται με το τουρκικό λιμενικό στην ώθηση μεταναστών στα ελληνικά χωρικά ύδατα. Η ΜΚΟ «Mission Lifeline» αποπειράθηκε να σπρώξει βάρκα με 40 μετανάστες στα ελληνικά ύδατα. Η συγκεκριμένη ΜΚΟ έχει πολλά σκάφη στην περιοχή³⁹.

Ιδιαίτερως κρίσιμο είναι και το γεγονός που αποκαλύφθηκε προσφάτως ότι τουρκικές εγκληματικές ομάδες διακινούν γυναίκες και νεαρά κορίτσια από το Αφρίν της βόρειας Συρίας, που βρίσκεται υπό τουρκική κατοχή, στην Λιβύη και ειδικότερα στα λιβυκά εδάφη που βρίσκονται ομοίως υπό φιλοτουρκική κατοχή⁴⁰.

6. Εγκλήματα μεταναστών και λαθροδιακινητών

Στις 2/8 συνελήφθησαν δύο αλλοδαποί (Αλγερινός και Αφγανός) στα Ιωάννινα, διότι είχαν εισέλθει παράνομα σε οικία στην οποία είχαν προκαλέσει εκτεταμένες ζημιές και είχαν διαπράξει και κλοπή αντικειμένων. Ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών Ιωαννίνων τούς άσκησε ποινική δίωξη για κλοπή, φθορά ξένης ιδιοκτησίας και διατάραξη οικιακής ειρήνης⁴¹.

Συνελήφθη, στις 4/8, 38χρονος Αλγερινός στο Ηράκλειο Κρήτης, διότι προκάλεσε φθορές στον Μητροπολιτικό Ναό του Αγίου Μηνά. Και μάλιστα δύο φορές εντός ολίγων ημερών⁴².

Στις 8/8 συνελήφθησαν 4 διακινητές (3 αλλοδαποί και 1 ημεδαπός) οι οποίοι προωθούσαν στο εσωτερικό της χώρας, σε 3 διαφορετικές περιπτώσεις, παράνομους μετανάστες⁴³.

Την ίδια ημέρα συνελήφθη, από αστυνομικούς του Τμήματος Διαχείρισης Μετανάστευσης της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Θεσσαλονίκης, και 28χρονος αλλοδαπός ο οποίος ενέχεται σε μεταφορά 9 παράνομων μεταναστών⁴⁴.

Στις 15/8 στον Έβρο, συνελήφθη διακινητής ο οποίος προωθούσε στο εσωτερικό της χώρας 7 παράνομους μετανάστες⁴⁵.

Στις 26/8 συνελήφθησαν δύο διακινητές αγνώστου αριθμού μεταναστών στην Θεσσαλονίκη⁴⁶.

Στις 26/8 3 αλλοδαποί, ένοικοι σε ξενώνα φιλοξενίας μεταναστών και προσφύγων στην Πέλλα, τραυματίστηκαν, ύστερα από συμπλοκή που σημειώθηκε, για άγνωστη αιτία, το απόγευμα της

³⁸ «Έτοιμος να σκληρύνει τη νομοθεσία για τους παράτυπους μετανάστες ο Τζόνσον», ιστοσελίδα capital.gr, 10/8/2020.

³⁹ «German NGO collaborates with Turkey on illegal immigrants – report», ιστοσελίδα ahvalnews.com, 17/8/2020.

⁴⁰ «Syria: Turkish – backed factions trafficking women and underage girls from Afrin to Libya», ιστοσελίδα syriacpress.com, 28/8/2020.

⁴¹ «Μετανάστες ζούσαν σαν το σπίτι τους σε ξένο διαμέρισμα», ιστοσελίδα police-voice.com, 2/8/2020.

⁴² «Αλγερινός προκάλεσε ζημιές στον Μητροπολιτικό Ναό Ηρακλείου», ιστοσελίδα securitynews.gr, 4/8/2020.

⁴³ «Συνελήφθησαν 4 διακινητές, οι οποίοι προωθούσαν στο εσωτερικό της χώρας, σε τρεις διαφορετικές περιπτώσεις, μη νόμιμους μετανάστες», ιστοσελίδα astynomia.gr, 9/8/2020.

⁴⁴ «Συνελήφθη 28χρονος για μεταφορά εννέα αλλοδαπών στο εσωτερικό της χώρας», ιστοσελίδα kathimerini.gr, 8/8/2020.

⁴⁵ «Περιτετεωδής καταδίωξη διακινητή ανθρώπων στον Έβρο», ιστοσελίδα makthes.gr, 16/8/2020.

⁴⁶ «Θεσσαλονίκη: Συνελήφθησαν διακινητές μεταναστών», ιστοσελίδα thepresident.gr, 26/8/2020.

Τρίτης. Εις βάρος όλων σχηματίστηκε δικογραφία για συμπλοκή και επικίνδυνες σωματικές βλάβες⁴⁷.

Στις 26/8 η Αστυνομία προχώρησε σε 12 συλλήψεις κατά την επιχείρηση που έγινε το πρωί στον Σταθμό Διαλογής του ΟΣΕ, δυτικά της Θεσσαλονίκης. Σύμφωνα με την Αστυνομία, πρόκειται για υπηκόους Πακιστάν, οι οποίοι συνελήφθησαν γιατί δεν διέθεταν τα απαραίτητα έγγραφα που να δικαιολογούν την παραμονή τους στη χώρα⁴⁸.

Αιματηρή συμπλοκή με τραυματίες και συλλήψεις από την ΕΛ.ΑΣ. σημειώθηκε το βράδυ του Σαββάτου 29 Αυγούστου στη Μεσαρά της Κρήτης, ανάμεσα σε Πακιστανούς και Έλληνες⁴⁹.

22. Εξελίξεις στο εξωτερικό

Ευρωπαϊκή νομοθεσία

Επιάζεται ακόμη η νέα Ευρωπαϊκή Πολιτική Μετανάστευσης και Ασύλου.

Μεγάλη Βρετανία

Σκέψεις για αυστηροποίηση της νομοθεσίας για τους παράνομους μετανάστες κάνει η βρετανική κυβέρνηση. Το μεταναστευτικό ρεύμα προς το Ηνωμένο Βασίλειο προέρχεται από τις γαλλικές ακτές. Συγκεκριμένα, περισσότεροι από 4.000 μετανάστες έχουν φτάσει στην Μεγάλη Βρετανία από την Γαλλία από τις αρχές του έτους⁵⁰.

Σημαντική είναι η δήλωση του Βρετανού Πρωθυπουργού Μπόρις Τζόνσον, σύμφωνα με την οποία δεσμεύθηκε να εργαστεί «από κοινού με τη γαλλική κυβέρνηση» προκειμένου να πλήξει «τα εγκληματικά δίκτυα που είναι υπεύθυνα για τη μεταφορά παράτυπων μεταναστών»⁵².

Οι αρνητικές αυτές ειδήσεις για την Μεγάλη Βρετανία προστίθενται στις δυσάρεστες επιπτώσεις του Brexit για τους Βρετανούς. Και τούτο, διότι μετά την 31^η Δεκεμβρίου 2020 το Ηνωμένο Βασίλειο δεν θα έχει την δυνατότητα να επιστρέφει τους μετανάστες στις χώρες πρώτης εισόδου, κατά τα οριζόμενα στο Δουβλίνο⁵³. Τοιουτοτρόπως, θα μένουν εκεί οι μεταναστευτικοί πληθυσμοί που θα κατορθώσουν να φτάσουν έως το τέλος του έτους.

Ιταλία

Ο Περιφερειάρχης της Σικελίας Νέλο Μουσουμέτσι έταξε προθεσμία στους μετανάστες που βρίσκονται σε δομές προσωρινής φιλοξενίας του νησιού για να τα εγκαταλείψουν. Επιπλέον απαγόρευσε τις νέες αφίξεις μεταναστών. Ο Ιταλός Περιφερειάρχης τόνισε ότι «δεν μπορεί η Σικελία να δεχτεί εισβολή». Λίγες ημέρες πριν ανακοίνωσε και το κλείσιμο των δομών⁵⁴.

⁴⁷ «Αιματηρό επεισόδιο με τρεις τραυματίες αλλοδαπούς σε ξενώνα φιλοξενίας στην Πέλλα», ιστοσελίδα hellasjournal.com, 26/8/2020.

⁴⁸ «Θεσσαλονίκη: Χειροπέδες σε 12 αλλοδαπούς που καθυστέρησαν την αναχώρηση αμαξοστοιχίας του ΟΣΕ», ιστοσελίδα protothema.gr, 26/8/2020.

⁴⁹ «Κρήτη: Αιματηρή συμπλοκή στη Μεσαρά ανάμεσα σε ομάδες Ελλήνων και Πακιστανών», ιστοσελίδα ethnos.gr, 30/8/2020.

⁵⁰ «Britain's migrant invasion that wasn't», ιστοσελίδα economist.com, 15/8/2020.

⁵¹ youtube.com/watch?v=zYzTVrcPus0&feature=youtu.be

⁵² «Έτοιμος να σκληρύνει την νομοθεσία για τους παράτυπους μετανάστες ο Τζονσον», ιστοσελίδα capital.gr, 10/8/2020.

⁵³ «EU rejects British plan for post-Brexit return of asylum seekers», ιστοσελίδα theguardian.com, 20/8/2020.

⁵⁴ «Sicilia, stop ai migranti: l'ordinanza di Nello Musumeci smonta le tendopoli del Viminale», ιστοσελίδα iltempo.it, 9/8/2020.

Ερευνητική Ομάδα

Συντονιστής Ερευνητικής Ομάδας

Ιπποκράτης Δασκαλάκης, Αντιστράτηγος ε.α.

Ερευνητές

Αναστάσιος Νικόλαος Κανελλόπουλος, Αναλυτής Κινδύνου

Ζήσης Κύργος, Αναλυτής Άμυνας και Ασφάλειας

Παναγιώτης Μπαλακτάρης, Δικηγόρος

Ηλίας-Τέμπος Ευάγγελος, Εμπειρογνώμων-Σύμβουλος Α' (ΕΜΠΣ Α'), & Κύριος Ερευνητικός
Εταίρος ΕΛΙΣΜΕ

Αλέξανδρος Τριανταφύλλου, Οικονομικός Αναλυτής